

Aniela Piorunowa

"Wzory osobowe robotnika. Głos socjologa", Salomea Kowalewska [w:] "Literatura a współczesne przemiany społeczne. Sondaże" Praca zbiorowa pod red. A. Brodzkiej i M. Żmigrodzkiej, Warszawa 1972 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 16/48, 185

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) KOWALEWSKA Salomea: Wzory osobowe robotnika. Głos socjologa. W: Literatura a współczesne przemiany społeczne. Sondaże. Praca zbiorowa pod red. A. Brodzkiej i M. Żmigrodzkiej. Warszawa 1972. IBL PAN. Historia i Teoria Literatury. Studia. 31, s. 136-171.

Artykuł jest "głosem socjologa", który traktując utwór literacki jako swoisty dokument świadomości, szuka w nim wiedzy o życiu społecznym, konkretnie - wzorów osobowych robotnika. Przedmiotem badań czyni autorka niewielki liczebnie zestaw powieści z okresu powojennego, przedstawiających życie ludzi pracy w Polsce, przede wszystkim poświęconych środowiskom przemysłowym, w których losy bohaterów poznajemy na tle procesów uprzemysłowienia. W wyniku przeprowadzonych analiz autorka wyróżnia wśród wzorów osobowych robotnika następujące typy: 1) pionierzy i nowatorzy; 2) ludzie zagrożeni; 3) nieświadomieni; 4) wykolejeni; 5) ujawnieni wrogowie; 6) robotnicy o harmonijnej osobowości; 7) awansowani; 8) działacze polityczni.

BP/48/40

A.P.

(II) KULPIŃSKA Jolanta: Środowisko robotnicze. Głos socjologa. W: Literatura a współczesne przemiany społeczne. Sondaże. Praca zbiorowa pod red. A. Brodzkiej i M. Żmigrodzkiej. Warszawa 1972. IBL PAN. Historia i Teoria Literatury. Studia. 31, s. 203-287.

Rozprawa jest "głosem socjologa" na temat sposobów opisywania środowiska robotniczego we współczesnych dziełach literackich; zestawia ujęcie tego środowiska przez literaturę i przez socjologię. Omówiwszy wątki powieści o środowisku robotniczym najczęściej podejmowane przez współczesnych pisarzy polskich, autorka stwierdza, że tematyka literacka ograniczała się w istocie do środowiska górniczo-hutniczego, częściowo włókienniczego, co stanowi ogromne zawężenie zainteresowań w stosunku do badań socjologicznych. Sygnalizuje również niedostrzeżenie przez literaturę bogactwa problemów kształtowania się nowej klasy robotniczej wywodzącej się ze wsi, ubóstwo stereotypów, brak zainteresowania literatury dla realiów obyczajowych, pomijanie uczestnictwa robotniczego w kulturze narodu itp.

BP/48/41

A.P.